Soru No: 1

Farklı Türk topluluklarına ait bazı özellikler aşağıda sıralanmıştır.

- *Manas Destanı*'na sahiptirler.
- Malazgirt Savaşı'nda Alp Arslan'ın ordusuna katılmışlardır.
- Emevilerle mücadele etmiş, kendi adlarına para bastırmışlardır.
- Museviliği benimsemişlerdir.

Yukarıda hangi Türk topluluğuyla ilgili bir özellik verilmemiştir?

A) Hazarlar
B) Kırgızlar
C) Kıpçaklar
D) Türgişler
E) Peçenekler

Cevap Anahtarı: C

Soru No: 2

868-905 yılları arasında varlığını sürdüren ve Mısır'da imar faaliyetlerinde bulunan Tolunoğulları; Nil Nehri'nin akışını düzenleyici önlemler almış, su bentleri ve kanallar yaparak tarımsal üretimi arttırmıştır. Katâi şehrini kurarak idare merkezini buraya taşımış ve çoğunluğu Türklerden oluşan güçlü bir ordu kurmuştur.

Buna göre Tolunoğulları ile ilgili

I. askerî güçleri sayesinde İslam âlemini birleştirdikleri,
II. bayındırlık faaliyetleriyle ekonomik kazanımlar elde ettikleri,
III. bulundukları bölgede siyasi otoritelerini sağladıkları

ifadelerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) Yalnız I
B) Yalnız III
C) I ve II
D) II ve III
E) I, II ve III

Cevap Anahtarı: D

Soru No: 3

Osmanlı Devleti, 1856 yılında Islahat Fermanı'nı ilan ederek Müslüman olmayanlara il meclislerine üye olma hakkı vermiştir.

Osmanlı Devleti'nin bu uygulamayla aşağıdakilerden hangisini amaçladığı söylenebilir?

A) Veraset sistemini değiştirmeyi
B) Osmanlıcılık bilincini güçlendirmeyi
C) Düyûn-ı Umûmiye İdaresini kaldırmayı
D) Gayrimüslimleri tek kilise altında toplamayı
E) İltizam sistemini yaygınlaştırmayı

Cevap Anahtarı: B

Soru No: 4

"Arslanlarım! Bugün Türklere şan ve şeref, İngilizlere ise kara meydan olan şu kızgın toprağın güneşli semasında şehitlerimizin ruhları sevinç içinde uçarken ben de hepinizin pak alınlarından öpüyor ve hepinizi tebrik ediyorum. (...) İşte Türk sebatının İngiliz inadını kırdığı birinci olayı Çanakkale'de, ikinci olayı da burada görüyoruz."

Halil Paşa'nın askerlere yayımladığı genelgeden alınan bu ifadeler, Türk ordusunun Birinci Dünya Savaşı sırasında mücadele ettiği aşağıdaki cephelerin hangisindeki başarısıyla ilgilidir?

A) Irak Cephesi
B) Kafkas Cephesi
C) Makedonya Cephesi
D) Kanal Cephesi
E) Galiçya Cephesi

Cevap Anahtarı: A

ÖSYM

Soru No: 5

Aşağıdakilerden hangisi "Atatürk'ün halkçılık ilkesi, bütün millet bireylerini ayrılık gözetmeksizin memleketin öz evladı kabul etmek, onların temel hak ve özgürlüklerini güven altına almak, devlet yönetimine eşit olarak katılmalarını sağlamak, onları yasa önünde eşit tanımak kuralına dayanmaktadır." **açıklamasını doğrulayan bir örnektir?**

A) Kadınlara milletvekili seçme ve seçilme hakkının tanınması

B) Şeriye ve Evkâf Vekâletinin kaldırılması

C) Ankara'nın yeni Türk Devleti'nin başkenti olarak kabul edilmesi

D) Özel sektörün yapamadığı iktisadi girişimlerin devlete bırakılması

E) Türk Tarihi Tetkik Cemiyeti önderliğinde tarih kurultaylarının toplanması

Cevap Anahtarı: A

Soru No: 6

Artan nüfusun ihtiyaçlarının karşılanabilmesi için insanın doğa üzerindeki baskısı her geçen gün daha da artmaktadır.

Aşağıdakilerden hangisi bu duruma örnek <u>gösterilemez</u>?

A) Motorlu araçların enerji ihtiyacını karşılamak için fosil yakıt üretiminin artırılması

B) Toprak erozyonunu önlemek için ağaçlandırma çalışmalarının yapılması

C) Şehirlerde konut ihtiyacını karşılayabilmek için kırsal alanların kullanılması

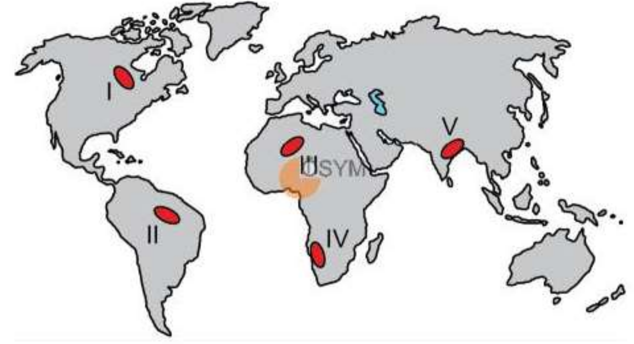
D) Sanayi sektörünü desteklemek amacıyla maden üretiminin artırılması

E) Gıda ihtiyacının karşılanması için mera alanlarının tarım alanlarına dönüştürülmesi

Cevap Anahtarı: B

Soru No: 7

Aşağıdaki haritada bazı alanlar numaralandırılarak gösterilmiştir.

Bu alanların hangilerinde kurakçıl bitki örtüsü daha yaygın görülür?

A) I ve II

B) I ve III

C) II ve V

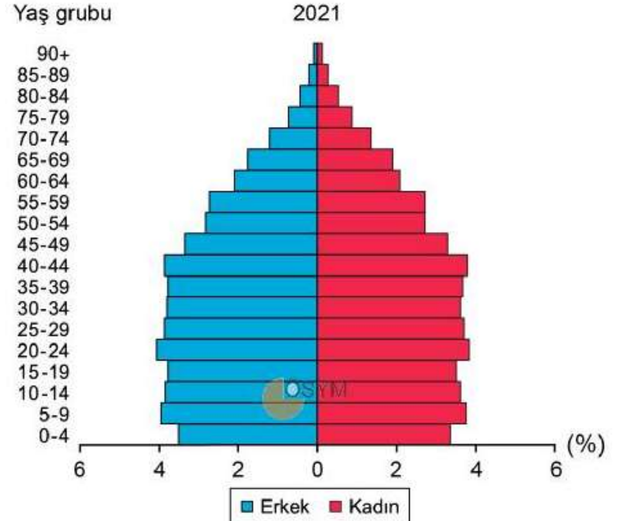
D) III ve IV

E) IV ve V

Cevap Anahtarı: D

Soru No: 8

Aşağıda, Türkiye'nin 2021 yılına ait nüfus piramidi verilmiştir.

Yalnızca piramitteki veriler dikkate alındığında,

I. 65 yaş ve üzeri nüfusta okuryazarlık oranı düşüktür.

II. Kadın ve erkek nüfus oranları birbirine yakındır.

III. Şehirlerde yaşayan kadın nüfus, erkek nüfustan fazladır.

IV. Çocuk nüfus oranı, çalışma çağındaki nüfus oranından daha düşüktür.

bilgilerinden hangilerine ulaşılabilir?

A) I ve II

Cevap Anahtarı: D

Soru No: 9

Sahip oldukları doğal ve beşerî özellikleriyle dünyanın diğer alanlarından ayrılan bölgelere şekilsel bölge denilmektedir.

Aşağıdakilerden hangisi bu bölge türüne örnek gösterilemez?

A) İklim bölgesi
B) Turizm bölgesi
C) Yönetim bölgesi
D) Kültür bölgesi
E) Karstik bölge

Cevap Anahtarı: C

Soru No: 10

I. Dere yataklarının daraltılması
II. Dere yataklarının yerleşime açılması
III. Eğimli yamaçlarda teraslama yapılması
IV. Akarsu havzasının yukarı kesiminde bentler yapılması

Yukarıdakilerden hangileri sel ve taşkınları önlemek amacıyla alınabilecek tedbirler arasında bulunur?

A) I ve II
B) I ve III
C) II ve III
D) II ve IV
E) III ve IV

Cevap Anahtarı: E

Soru No: 11

Felsefenin başlangıç noktası olarak Thales'in "Her şey sudur." iddiası kabul edilir. Şöyle ki her şey "su" ve onun farklı formlarından oluşmuş ise var olan her şey ve onların değişen durumları su ile ilgili yasalarla açıklanabilir. Su da zaten hiçbir şekilde gizemli değildir. Su ve suyun davranış kalıplarıyla ilgili her şeyi bilmemiz mümkündür. Çünkü gözlemlenebilir bir fenomenle karşı karşıyayız. Bunun anlamı her şeyin, ama kesinlikle evrendeki her şeyin, insan düşüncesi tarafından anlaşılmaya açık olduğudur. Asıl devrim işte burada yatar: Her şey anlaşılabilirdir, tıpkı suyun tümüyle anlaşılabileceği gibi.

Bu parçadan aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) İnsan zihni evrenin tamamını anlama gücüne sahip değildir.
B) Felsefe, varlıkta kapalı olanı kavranılır kılma etkinliğidir.
C) Felsefe, görünenden görünmeyene giden akıl yürütmeler bütünüdür.
D) Su evrenin özüdür, çünkü doğada en çok bulunan maddedir.
E) Metafizik, hakkında yargıda bulunulamayacağından üstüne düşünmek gereksizdir.

Cevap Anahtarı: B

Soru No: 12

Bir şeyin doğruluğu ya da yanlışlığı, o şeyin amacını gerçekleştirip gerçekleştirmediğine göre belirlenir. Yani bir bilgi başarıya ve sonuca götürüyorsa doğrudur. Burada önemli olan, bilgilerin pratikte ne gibi değişikliklere yol açtığıdır. Farklı bilgiler ya da karşıt kuramlar kökensel olarak aynı değerdedir. Çünkü doğruluk iddiasının kendi başına bir önemi yoktur. Dolayısıyla doğruluk, bilginin pratikteki işlevini yerine getirmesiyle ölçülür.

Bu parça bilginin aşağıdaki doğruluk ölçütlerinden hangisine örnek oluşturur?

A) Apaçıklık
B) Tutarlılık
C) Tümel uzlaşım
D) Uygunluk
E) Yarar

Cevap Anahtarı: E

Soru No: 13

Sen, bu dünyada yazarının sana verdiği rolü oynamak durumunda olan bir aktörsün. Bu rolü kısaysa kısa, uzunsa uzun oynamak zorundasın. Eğer o senden bir yargıcın rolünü oynamanı istiyorsa ona uygun bir şekilde oynayacaksın. İstediğin rolü seçemezsin ama verilen rolü iyi oynamak senin elinde. Sen sana verilenle yetin, elinde olmayanlar için kıskançlık veya nefret duyma. Çünkü bütün bu olumsuz duygular seni mutsuz kılar. Eğer mutlu olmak istiyorsan bu duygulardan kurtul. Etkide bulunamayacağın şeyler karşısında duygusuzluğunu koru.

Epiktetos'un bu görüşlerinden aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) İnsan eylemlerinde özgür olduğu için özünü kendisi belirler.
B) Belirlenmiş bir dünyada insan, eylemlerinin öznesi olamaz.
C) Eylemleri kaderin zorunlu sonucu olduğu için insan, ahlaki sorumluluğa sahip değildir.
D) İnsan yapabileceklerini bilip buna uygun davranırsa mutlu olur.
E) Dünyevi isteklere kayıtsızlık, mutsuzluğun temel sebebidir.

Cevap Anahtarı: D

Soru No: 14

Doğal cisimler gibi zihinden yoksun olan şeyler, belirli bir hedefe doğru en iyi sonucu elde edebilecek şekilde hareket ederler. Dolayısıyla bu şeylerin hedeflerine rastlantıyla değil de bir plan dahilinde ulaştıkları açıktır. Şimdi zihinden yoksun bir varlık, bir okun okçu tarafından yönlendirilmesinde olduğu gibi bilgili ve akıllı bir varlık tarafından yönlendirilmedikçe hedefine doğru hareket edemez. O hâlde tüm doğal şeyleri hedeflerine yönelten bir varlık vardır ve biz bu varlığa "Tanrı" adını veriyoruz.

Aquinalı Thomas'ın bu parçadaki tanrı kanıtlamasının temel dayanağı aşağıdakilerden hangisidir?

A) Tanrı kavramının insanların zihninde bulunması
B) Bütün varlıkların belli bir amaca uygun davranması
C) Varlık ve olayların bir varoluş nedeninin olması
D) Zihinden yoksun varlıkların amaçsız olması
E) Evrende en az bir akıllı varlık bulunması

Cevap Anahtarı: B

Soru No: 15

Kant'a göre yüklemi özne hakkında yeni bir bilgi vermeyen yargılar analitiktir. Analitik bir yargının yüklemi, öznenin kavramına hiçbir şey eklemeyip onda zaten düşünülmüş olanı yinelemektedir. Örneğin "Cisimler yer kaplar." önermesinde yer kaplamayan bir cismi düşünmek olanaksızdır yani cismin tanımı gereği bu ifadenin tersi aklı çelişkiye düşürdüğü için bu örnekteki yargı analitiktir.

Bu parçaya göre aşağıdakilerden hangisi analitik bir yargıdır?

A) Hiçbir biber tatlı değildir.
B) Bütün anneler ebeveyndir.
C) Her olayın bir nedeni vardır.
D) Hiçbir kuğu siyah değildir.
E) Bütün cisimler ağırdır.

Cevap Anahtarı: B

Soru No: 16

Namaz; başlama tekbiri, kıyam, rükû, secde, oturma ve selam verme hareketlerinden oluşur. Namaz kılan kişi, bu hareketler sırasında bazı ayet ve dualar okuyarak Allah'ın huzuruna çıkmış olur; Allah'a yakınlaşır ve O'nu gönlünde hisseder. Dolayısıyla namazdaki hareketlerin, görünenin arkasında derin bazı anlamları bulunmaktadır. Örneğin kıyamda mümin Allah ile konuşmuş olur, rükû kulun kendisinden üstün olana saygı ve hürmetini ifade eder. Secde ise insanın, kendisini her şeye gücü yeten Rabb'inin iradesine teslim etmesi anlamına gelir. Bu nedenle Hz. Muhammed "Secde, kulun Rabb'ine en yakın olduğu andır." buyurmaktadır.

Bu parçaya göre namazda yapılan hareketlerle ilgili aşağıdakilerden hangisi söylenemez?

A) Kulluk bilincini yansıttığı
B) Sembolik anlam içerdiği
C) Allah ile iletişime vesile olduğu
D) Toplumsal ahlaka katkı sağladığı
E) Kulun itaatinin bir göstergesi olduğu

Cevap Anahtarı: D

ÖSYM

Soru No: 17

İslam dini açısından Mekke ve Medine'nin de içinde bulunduğu bölge merkezî bir öneme sahiptir. Hz. İbrahim ve oğlu Hz. İsmail, Kâbe'yi Allah'ın emri üzerine Mekke'de inşa etmiştir. Hz. Muhammed çocukluk ve gençlik dönemlerini bu şehirde geçirmiş, Kur'an-ı Kerim burada nazil olmuştur. Yine bu bölgede yer alan Medine, Hz. Muhammed'in İslam dinini daha iyi tebliğ etmek için hicret ettiği ve mübarek kabrinin de bulunduğu şehirdir. Dolayısıyla İslam medeniyeti bu bölgede doğup gelişmiştir.

Bu parçada bahsedilen bölgeye verilen isim aşağıdakilerden hangisidir?

A) Endülüs
B) Hicaz
C) Horasan
D) Maveraünnehir
E) Kafkasya

Cevap Anahtarı: B

Soru No: 18

İslamiyet'in gizli yayıldığı ilk yıllarda Müslüman olan genç sahabe, Safa Tepesi'nin yanındaki evini Hz. Muhammed ve arkadaşları için toplanma yeri hâline getirmiştir. Hilfülfudul'a da katılarak mazlumların hakkını aramak ve adaleti yaymak için tüm gayretiyle çalışmıştır.

Bu parçada bahsedilen sahabe aşağıdakilerden hangisidir?

A) Erkam bin Ebi'l-Erkam
B) Muaz bin Cebel
C) Cafer bin Ebi Talib
D) Mus'ab bin Umeyr
E) Üsame bin Zeyd

Cevap Anahtarı: A

Soru No: 19

Tevekkül, insanın üzerine düşen görevi yerine getirmeyip Allah'a havale etmesi anlamına gelmez. Birçok insan büyük bir yanılgıya düşerek tevekkülü, vazifeyi ihmal etmek veya kulluk görevlerinin yerine getirilmesini Allah'a bırakmak zanneder. Sanki kul vazifesiz oturacak, yapması gereken işleri Allah onun yerine bizzat kendisi yapıverecek gibi batıl bir zihniyet taşır. Tıpkı kul, kavminin Hz. Musa'ya "...Sen ve Rabb'in gidin savaşın; biz burada oturacağız!" (Maide, 5/24) dediği gibi demek ister. Bu ise Allah'a tevekkül ve itimat değil O'nun emrine itimatsızlıktır.

Elmalılı Hamdi Yazır'ın bu ifadeleriyle aşağıdakilerden hangisini eleştirdiği söylenebilir?

A) Bir işte sabretmeyip hemen sonuca ulaşmak istemeyi
B) Sonuca ulaşmak için bireysel çalışmayı yeterli görmeyi
C) Allah'a güvenip çaba göstermeden beklemeyi
D) Tevekkülün sadece ibadetlerle ilgili olduğunu düşünmeyi
E) Yapılan davranışa odaklanıp niyeti ihmal etmeyi

Cevap Anahtarı: C

Soru No: 20

Esmayıhüsna kavramı Allah'ın güzel isimlerini ifade eder ve âlimlerin çoğuna göre bunlar 99 isimden oluşur. Gazali, bu isimleri sadece okumayı ve ezberlemeyi hedef edinenlerin bu isimlerden nasibinin son derece az olacağını söyler. Ona göre Müslüman, bu isimleri ezberlemenin yanında anlam ve içerikleriyle hayatını bezemeli ve bu isimlerde ifadesini bulan ahlakla ahlaklanmalıdır. Yani Müslümandan beklenen Rabb'in isimleri üzerinde düşünüp her birini anlayarak ilahi ahlaktan nasibini alması, bunu bireysel ve toplumsal yaşamına aktarmasıdır. Dolayısıyla Gazali; Allah'ın, kullarına kendisini tanıtırken aynı zamanda insanların nasıl davranması gerektiğine de işaret ettiğini savunur.

Bu parçadan aşağıdakilerin hangisi <u>çıkarılamaz</u>?

A) Dini öğrenme çabasının esmayıhüsnadan başlaması gerektiği
B) Allah'ın, kendini tanıtarak kullarını terbiye etmek istediği
C) Bilgiyi yaşamanın akılda tutmaktan daha değerli olduğu
D) Allah'ın isimlerini okuma, ezberleme ve hayata geçirmenin bir bütün olduğu
E) Dinin, ahlaklı bir toplum inşasına katkı sunduğu

Cevap Anahtarı: A

Soru No: 21

Bir şeyin maddi olarak var olup olmadığını ilk olarak duyularımız aracılığıyla kontrol ederiz. Ancak duyuların bizi zaman zaman yanılttığını bilir ve bu nedenle onlar aracılığıyla elde ettiğimiz bilgilere şüpheyle yaklaşırız. Üstelik duyumların sayısını artırmak da bir işe yaramaz çünkü her bir duyum kendi içinde doğrulanmaya muhtaçtır. Bu doğrulama çabasına girildiğinde ise tam bir kısır döngünün içinde buluruz kendimizi. Eğer amacımız bir şeyin varlığına dair şüphe götürmez bir kesinlikse o noktada duyumların ötesine geçmek şarttır.

Bu görüşü savunan birinin, uzaktan baktığında su birikintisine benzettiği şeyin var olduğundan emin olması için aşağıdakilerden hangisini yapması beklenir?

A) Su birikintisine iyice yaklaşıp daha yakından bakması
B) Suyu tespit edebilen teknolojik bir cihazla ölçüm yapması
C) Başka birine aynı su birikintisini görüp görmediğini sorması
D) Su birikintisinin maddi varlığının zorunluluğunu ispatlaması
E) Su birikintisine temas edip içinden su içmeye çalışması

Cevap Anahtarı: D

Soru No: 22

Platon'a göre kişi bildiği şeyi araştıramaz, zaten biliyordur. Bilmediği şeyi de araştıramaz çünkü henüz neyi araştıracağını bile bilmiyordur. O hâlde bilmek ruhta önceden olanların hatırlanmasından başka bir şey değildir.

Buna göre Platon'un bilgi anlayışı için aşağıdakilerden hangisi söylenebilir?

A) İnsan bilgisi tümüyle duyulara bağlıdır.
B) Bilgi her şeyden şüphelenmekle başlar.
C) İnsan yalnızca kendi öğrendiği şeyleri bilebilir.
D) İnsan bilgisi ne artar ne eksilir.
E) Kesin bilgiye ulaşmak insan için olanaksızdır.

Cevap Anahtarı: D

Soru No: 23

İbn Sina'nın ahlak anlayışının temel amacı, insanın kendi özünü koruması ve iyi yönde geliştirmesidir. Bu özün korunması ve geliştirilmesi için tahammül erdemi önemlidir. Tahammül ise metanet erdemi ile irtibatlandırılarak açıklanır. Metanet, her türlü tutku ve öfke karşısında insanın soğukkanlı davranması durumudur. İnsan, metanet sahibi olarak kalır ve bunu davranışlarında sürekliliğe dönüştürürse kendi özünü koruyarak Yüce Varlık'ı tefekkür eder. Bu süreç sonunda insan; kâmil bir varlık hâline gelirken diğer insanlara karşı ahlaki tutum, tavır ve davranışlarını ideal düzeyde sergiler.

Bu parçada aşağıdaki yargıların hangisi vurgulanmaktadır?

A) İnsanın özü erdemler aracılığıyla belirlenir.
B) Metanet, bütün erdemlerin kökeninde yer alır.
C) Tutkuların kontrolü insanın yetkinleşmesini engeller.
D) Tahammül; insanı, insana ve Yüce Varlık'a karşı olgunlaştırır.
E) İnsan duygularından arınırsa Yüce Varlık'ı tefekkür edebilir.

Cevap Anahtarı: D

Soru No: 24

İnsanlar bilgeliğe kendilerini ne kadar adarlarsa mutluluktan o kadar uzaklaşırlar. Çünkü insan olduklarını unutup Tanrı gibi görünmek isterler. Bilim üzerine bilim, sanat üzerine sanat yığarlar ve bunların her birini doğaya karşı savaşmak için birer silah gibi kullanırlar. Oysa kendilerine deli, akılsız, budala gibi güzel adlar verilmesi adetten olan kimseler var ya, onlar kadar yeryüzünde mutlu olan insanlar var mıdır? Onlarda ne korku, ne hırs ne de kıskançlık vardır. Onların yürekleri, insan hayatını durmaksızın saran bir yığın derdin etkisiyle parçalanmaz.

Erasmus'un bu düşüncelerinden bilmeye ilişkin aşağıdaki yargıların hangisine ulaşılabilir?

A) Gerçekliğin bilgisine ulaşamamak insanları her zaman için mutsuz eder.
B) İnsanlar bilgi biriktirdikçe kendilerine yabancılaşır.
C) Aslında deli olarak görülen insanlar bilgedir.
D) Gerçek bilgi insanın korku, hırs gibi duygularla barışık olmasını sağlar.
E) Her şeyi bilmeye çalışmak yerine ahlaklı yaşamayı öğrenmek gerekir.

Cevap Anahtarı: B

Soru No: 25

Machiavelli, “Birçok kişi kimsenin görmediği, varlığı bilinmeyen prenslikler ve krallıklar tasarlamıştır.” diyerek Platon’un *Devlet* adlı eserine gönderme yapar. O; Platon’u, bu eserinde hiçbir yerde var olmayan, aşkın bir devlet tasarladığı dolayısıyla bu ideal devletin de havada kaldığını söyleyerek eleştirir. Ona göre artık ütopik tasarımlarla değil mevcut şartlara göre hareket edilmeli; yaşadığımız dünyaya ait olmayan, insanı göz ardı eden siyasal bir zeminden uzak durulmalıdır.

Buna göre aşağıdakilerden hangisi Machiavelli’nin siyaset anlayışının temel amacıdır?

A) Geleneksel felsefi kuramları reddetmek

B) Uzlaşıya dayalı bir toplum modeli oluşturmak

C) Hayatın gerçekliğine uygun bir siyasi söylem geliştirmek

D) Yöneten ve yönetilenler arasındaki hiyerarşiyi eleştirmek

E) Daha iyi bir ideal devlet tasarımı sunmak

Cevap Anahtarı: C